

ATLANTIS OCH FORNTIDA ELEKTRICITET

HERR REDAKTÖR!

I EN INSÄNDARE DEN 11.11 SKYNDAR DOCENTEN STIG RYDÉN DEN HÅRT ANSATTE FIL. KAND. CARL NYLANDER TILL UNDSÄTTNING.

ENLIGT DEN DANSKE FORSKAREN PAUL BERGSØE ÄR DE AV MIG OMNÄMND "PLATINA"-ARDETENA UTFÖRDA MED EN MYCKET KOMPLICERAD OCH INTRESSANT TEKNIK DÄR NÄSTAN MIKROSKOPISKA SMÅ PLATINAKORN, GULDKORN, SILVER, KOPPAR OCH KOL SAMT VIDARE ETT BLÅSRÖR OCH MEKANISK BEARBETNING JÄMTE SVETSNING ANVÄNTS VID FRAMSTÄLLNINGEN. HUVUDBESTÅNDSDELEN TYCKS DOCK VARA PLATINA. ENLIGT RYDÉN HAR BERGSØE KONSTATERAT ATT DENNA TEKNIK "UPPVISAR SÅ ENASTÅENDE MANUELL SKICKLIGHET ATT MODERNA EUROPEER SVÅRLIGEN KAN GÖRA SIG ENS EN FÖRESTÄLLNING DÄROM".

SOM INGENJÖR MÅSTE JAG KONSTATERA ATT TILLVERKAREN DELS HAFT TILLGÅNG TILL PLATINA, DELS FÖRSTÅTT OCH HAFT UTRUSTNING TILL ATT TILLVERKA NÄSTAN MIKROSKOPISKT SMÅ KORN AV DENNA PLATINA. VIDARE MÅSTE JAG KONSTATERA ATT TILLVERKAREN VARIT VÄL INSATT I TEKNIKEN VID BLÅSRÖRSSMÄLTNING, ATT HAN HADE TILLGÅNG TILL GULD, SILVER OCH KOPPAR OCH VAR EN SÅ KUNNIG METALLURG ATT HAN FÖRSTOD ATT ANVÄNDA SMÅ MÄNGDER AV DESSA METALLER SOM HJÄLPMEDEL FÖR UPPNÅENDE AV DET SLUTLIGA RESULTATET.

BERGSØES SLUTSATS, SOM RYDÉN MED VÄLBEHAG CITERAR "DET FINNS INGENTING, SOM TYDER PÅ ATT ARDETENA UTFÖRTS AV PROFESSIONELLA YRKESMÄN" ÄR NATURLIGTVIS HÄRRESANDE ABSURD. - FINNER MAN RESULTATET AV EN I SINA DETALJER FULLÄNDAD TEKNIK, SÅ KAN MAN UTGÅ IFRÅN ATT ARDETET HAR UTFÖRTS AV EN SKICKLIG YRKESMAN SOM SÄKERLIGEN HADE MÅNGA GENERATIONERS ERFARENHET OCH KUNNANDE ATT STÖDJA SIG PÅ.

MITT ANTAGANDE ATT DESSA PERUANSKA ARBETEN SKULLE TYDA PÅ TILLGÅNG TILL ELEKTRICITET VAR TYDLIGEN ORIKTIGT. DEN UPPFATTNING JAG HÄVDAR I "KULTURER FÖRE ISTIDEN" ATT BL. A. SYDAMERIKA HYST EN HÖGTSTÅENDE, NU FÖRSVUNNEN KULTUR ÄR TYDLIGEN RIKTIG.

FASTÄN VI I DEN HÄR PUNKTEN LYCKADES UNDGÅ DEN IRRITERANDE TANKEN ATT ELEKTRICITET ANVÄNTS I FÖRSVUNNA KULTURER, SÅ HAR VI DOCK KVAR CHOU-CHOUS ALUMINIUMSKÄRP, DEN DERATEMPLETS DILDER AV ELEKTRISKA LAMPOR OCH TELEGRAFSTOLPAR, DE MÅNGA ELEKTRISKA ELEMENTEN FRÅN UTGRÄVNINGAR I MESOPOTAMIEN OCH DE DETALJERADE REDOGÖRELSENA I 7000 (SJU TUSEN) - ÅRIGA INDISKA SKRIFTER FÖR HUR MAN FRAMSTÄLLDE DET ELEKTRISKA LJUSET MITRA OCH HUR MAN FÖRGYLLDE OCH FÖRSILVRAD KOPPAR MEDELST HELT MODERNA ELEKTROGALVANISKA METODER. UPPFINNAREN AV DENNA TEKNIK VAR EN MAN VID NAMN AGASTYA OCH HAN FÖRLÄNADES HEDERSTITELN "DEN BATTERIFÖDDE" (KUMBHADHAVA) OCH "SON AV ELEKTRICITET" (MAITRAVARUNA). SE WEEKLY SHILPA-SANSAR No 16, 1955.

IVAN TROENG

FORSKNINGSINGENJÖR

GARPENBERG

AV SVD EJ INTAGEN INSÄNDARE.

SVENSKA DAGBLADET Söndagen den 18. oktober 1964

En februarinatt bjuds fången på undervattensbåten Nautilus, professor Pierre Aronax, av sin mystiske kidnappare kapten Nemo på en submarin promenad. I hermetiska dykardräkter vandrar de båda genom ett sälsamt undervattenslandskap mot ett flimrande, rödaktigt sken, medan väldiga havshumrar lurar runt om i sjunkna och förstenade undervattensskogar. Till sist ser vandrarerna från en klipphöjd i skimret av en outröttlig undervattensvulkan en stor ruinstad. Rännade tempel, fallna kolonner av närmast etruskisk typ, hamnpirer och kajer, hopstörtade hus och palats, stilla öde gator med tigande fiskstim som trafikanter. På en svart basaltklippa tecknar kapten Nemo med ett stycke kritsten för sin häpnande följeslagare det enda men utsägligt laddade ordet ATLANTIS.

Varför är nu det namnet så laddat? Som så ofta är det någon gammal grek som ligger bakom, i detta fallet Platon. I två berömda dialoger, i TIMAIOS och framför allt i den fragmentariska KRITIAS, har han berättat om den vise atenaren Solons besök i Egypten, för grekerna hemort för allsköns konstheter och uråldrig lärdom. Detta Solons besök skedde någon gång i början av 500-talet f. Kr., men de märkligheter Solon fick höra i Egypten härrörde från en oändligt mycket äldre tid. Av en gammal präst i staden Sais fick Solon nämligen höra vad sagesmannen uppgav vara den verkliga historien om grekernas och framför allt Atenas förflutna. Han berättade också om de stora katastrofernas tid och om det väldiga öriket Atlantis väster om Herakles stoder. Redan för 9 000 år sedan var detta av havsguden Poseidon speciellt favoriserade rike större, visare och rikare än något annat land, styrt av kloka furstar i ödmjukt samråd kring rikets centrum, en pelare i gyllenbrons med lagens oförgångliga bokstäver. Men som så ofta korrumpierar makten. Rättrådigheten sattes på undantag och atlantiderna gav sig ut att erövra resten av världen. Den väloljade maktmaskinen rullade fram utan motstånd och underlade sig allt i sin väg, ända tills det hjältemodiga Aten satte sig till motvärn och besegrade den atlantiska kolossen. Inte långt senare hemsökte gudarnas vrede världen med oerhörda naturkatastrofer. På ett enda fasansfullt dygn förgicks Ur-Aten och borta i väster sjönk dess antagonist Atlantis för alltid till havets botten. Bara i Egypten, detta eviga överlevande land och alltid lugn

reservoar för esoteriskt vetande, bevarades dessa äldriga traditioner. Redan under antiken spekulerade man flitigt över detta utopiska land i väster, om vars utformning, arkitektur och statskick Platon visade sig vara så välinformerad. Och än i dag är den sjunkna kontinentens läge och ev. överlevnad rester föremål för stort intresse,

som ju periodiskt uppdykande tidningsnotiser om det äntligen återfunna Atlantis kan intyga. Jules Verne lät ju en sedan mer än 2 000 år grälände värld få lösningen i och med att han t. o. m. angav longitud och latitud för den sjunkna kontinenten. Otacksamt nog nöjde man sig inte med professor Aronax' rapport, utan bläcket fortsatte att flöda. Bättre blev det inte då den amerikanske senatorm Ignatius Donnelly 1882 utgav sitt suggestiva arbete "Atlantis, the antediluvian world", där den sjunk-

na ön utpekades som mänsklighetens vagg, tankar som fick många efterföljare. Fantasien fångades också, då Pierre Benoit 1912 lät löjtnant Ferrières vid 3:e Spahiregementet berätta den fantastiska historien om det innesluta klippriket i Saharatraktens vilda Hoggar-massiv med dess förtrollande manslukerska Antinea, Atlantis sista härskarinnas, och hennes tysta hov av guldlysande, mumifierade älskare i en nischsmäddad sal av röd porfyr. Också Benois bok skulle få sällsamma nedslag i Atlantisdebatten.

Den intresserade konstaterar till sin häpnad att det finns en väldig Atlantis-litteratur med faktskrifter och monografier på gott och väl 5 000 nummer. Man får klart för sig, att en mångfald skolor finns som bekämpar varandra temperamentsfullt och hätskt, inte sällan hand-

gripligt. Lidelserna kan svalla högt, och vid en het tvist på Sorbonne om Atlantis kunde identifieras med Napoleons Korsika förekom till och med tårgasbomber som argument. De olika grupperna kämpar för Azorererna och Kanarieöarna, Sargassohavet och Amerika, för Algeriet, Sahara och Västafrika, för sjunkna områden utanför holändska kusten. Ja, också Indien och Nordpolen har fått kandidera. Olof Rudbecks välbekända förläggande av Atlantis och världens centrum till Uppsala är ju välkänt, och i modern tid har Uddevallaredaktören Th. Stahlhelm tänkt sig Bohuslän koloniserat från Atlantis under ledning av Oden. Under 1930-talet fick Atlantisforskningen ett stort uppsving i Tyskland, och förekomsten av den utomordentligt entusiastiskt bemötta skriften "Atlantis, die Urheimat der Arier" förvärrar ju ingen.

Infallsvinklarna i diskussionen om den gåtfulla kontinenten har varierat högst betydligt. Mest fascineranden är givetvis den fantastiska vildflora av galenskaper, som i dagarna fått en ganska värdig representant i det av ett Uppsalaförlag utgivna idéföret "Kulturer före istiden". Av någon anledning tycks Atlantisproblematiken utöva en sällsam lockelse på tallosa förvirrade hjärnor som firar orgier i de mest bejdösa fantasier. Bättre blir det ingalunda av att representanter för de esoteriska

och ockulta "vetenskaperna", som t. ex. Mme Blavatsky och Rudolf Steiner, strömmat in i sammanhanget och berikat diskussionen med sina visioner. En extra komplikation har den redan förut förvirrade Atlantisforskningen fått genom den engelske översten Churchwards upprepade skrifter om kontinenten Mu. Denna försvunna värld, tillsammans

med systerkontinenten Lemurien, anses oupplösligt förknippad med Atlantis öden. Ett Centre d'Etudes de la Lémurie i Paris ägnar sig ivrigt åt att belysa dessa sammanhang, och om denna art av forskning kan man läsa i den helgalna men mycket roande skriften av Serge Hutin, "Les Civilisations inconnues — mythes ou réalités" (1961) med dess breda, fotnotsförsedda presentation av debattläget. Denna vilna tankevärld kan vara ganska nöjsam att stifta bekantskap med. Men liksom njutandet av andra sorters pekoral till sist brukar lämna en otäck bismak, så fastnar också här ens glada hänskratt slutligen i halsen inför denna aldrig sinande ström av vilsen lärdom, gravallvarlig pseudovetenskaplighet, obefintlig källkritik, ren lögnaktighet eller helt enkelt total brist på elementär intellektuell hygien. Månkatastrofer, Mu, Hyperboreer, asexuella Lemurier med tre ögon

(vilkas andliga dimensionssyn vi rekommenderas återerövra med hjälp av råkostförtäring), prehistoriska giganter och djupa initiationer blandar sig med Gondwana, de egyptiska pyramidernas esoteriska visdom, tusentals okända skrifter från Mu, förvarade i hemliga tibetanska klostert eller ondskefullt undagömda av påven i Vatikanbiblioteket, till en skrämmande och patetisk röra av väldförd vetenskaplighet och perverterad religiositet. Förvisso ger Atlantisdiskussionen mycket stoff åt den som skulle vilja ge ut en nyare upplaga av Erasmus skrift "Till dårskapens Lov", och redan på 1800-talet menade en forskare att "en förteckning över de åsikter som framförts om Atlantis skulle utgöra ett ganska gott bidrag till kännedomen om mänskligt oförnuft".

Men låt oss, även med risk att sårå mången sensibel ockultist, lämna allt detta därhän och kasta en blick på debattens övriga förlopp. Dels har geologer, oceanografer och paleobotaniker ingående diskuterat den ev. naturvetenskapliga bakgrunden till teorien om en större kontinent utanför Gibraltar sund och dennas våldsamma undergång i en naturkatastrof. De flesta specialister tycks länge varit av den åsikten, att stora förändringar förvisso inträffat med höjningar och sänkningar i de aktuella områdena men att de ligger så

långt tillbaka i tiden att människan ännu inte var påtänkt. Dock har på senare tid framför allt oceanograferna kommit med nytt material och nya synpunkter av delvis revolutionerande slag. Undersökningar av sedimentproppar, ett slags natu-

rens motsvarighet till arkeologernas stratigrafier, tycks peka på stora och ganska recenta förändringar i havsbottens djupförhållanden. Likaså antyder förekomsten av väldiga canyonliknande bildningar utanför Hudson- och Kongofloder att dessa ganska nyligen tycks ha legat högt över vattenytan och att man måhända kan räkna med våldsamma nivåskiftningar i postglacial tid, kanske t. o. m. för mindre än 10 000 år sedan. Kring dessa problem bedrivs f. n. intensiv forskning, och icke-fackmannen måste invänta nästa syntes, eftersom mycket hänt sedan A. Högbom 1938 publicerade sin genomgång av "Die Atlantisliteratur" under "Zeit" och Hans Pettersson "Atlantis och Atlanten" 1944.

Men även om man på geologisk-oceanografiskt håll kan tänka sig möjligheten av något slags våldsam förändring av relationerna mellan land och hav ute i Atlanten för kanske 10 000 år sedan, så är saken därmed ingalunda klar. Här kommer den filologiska och arkeo-

logiska forskningen in i bilden, försedd med helt andra argument och med en betydligt negativare hållning. Först och främst vill man från humanistisk sida hävda en synpunkt, som inte sällan försummas av de lärda och seriösa naturvetenskapsmän som ägnat Atlantis sitt intresse. Atlantis är alls inte i första hand ett problem för naturforskaren utan för den källkritiske historikern! Vår enda källa till Atlantis-traditionen är Platons texter. Vår första, absolut primära uppgift måste bli att noggrant skärskåda och på alla tänkbare sätt analysera dessa källor. Det går absolut inte att a priori och okritiskt anamma denne store diktares och visionärs påståenden, beskrivningar och dateringar som giltiga och sedan utifrån dem undersöka om geologiska och andra fakta kan stämma in på vad han har sagt.

Låt oss därför bara göra några genant elementära påpekanden, som inte tillräckligt ofta betänkts i de här sammanhangen. Den förhistoriska arkeologien känner tillräckligt väl de stora faserna i människans förflutna för att — utan att brista i ödmjukhet — bestämt tillbakavisa förekomsten av ett Atlantis och ett Ur-Aten på de kronologiska och kulturhistoriska premisser Platontexterna antyder. Möjligheterna för det av honom antagna traditionsdjupet på hela 9 000 år är något fullständigt otänkbara. Det existerar inte den mest mikroskopiska chans för att en aldrig så förvanskad tradition skulle kunnat överleva så länge i en värld utan skrift och kulturell kontinuitet. Dessutom skulle Platons kronologi, okritiskt accepterad av en del naturvetenskapsmän, föra oss ända ner i paleolithicum, den äldre stenålder då man fortfarande använde elementärt tillhuggna stenverktyg och ännu inte kände till åkerbru-

ket, den grundläggande förutsättningen för all högre kultur. Å andra sidan anför Platon i sin beskrivning mängder av betydligt senare högkulturella fenomen: skrift, avancerad arkitektur, metallkunskap, monumental konst, komplicerad social organisation, som endast kan höra samman med långt yngre kulturperioder. Alltså innehåller Platons egen berättelse så mycket motsägelser, att varje Atlantisintresserad borde manas till kritisk försiktighet.

Från arkeologisk sida vill man alltså ställa sig helt avvisande till alla de extravaganser som amatörer och andra velat tillåta sig i de här sammanhangen. De klassiska filologerna är inte mindre stränga. Den store Wilamowitz avfärdar barskt alla spekulationer om ett Atlantis utanför Platon själv. Han följs däri av alla Platonspecialister, och Albin Lesky kallar i sin nyligen utkomna grekiska litteraturhistoria spekulationerna om ett verkligt, icke diktat Atlantis för "en outrotlig idioti". Från klassiskt håll vill man alltså bestämt hävda, att Platons Atlantisberättelse endast kan förstås utifrån Platon själv, från särarten i hans mytskapande och från Atlantistemats funktion i Platons stora och aldrig upphörande diskussion av den ideala statens utformning. Platon är en av alla tiders största mytskapare och visionärer, och Atlantis är en av hans mest suggestiva diktskapelser — om också långt ifrån betydelsefullaste. "Berättelsen eller, om man så vill, sagan om Atlantis", säger redan Plutarchos med en riktig intuition för vad det var fråga om, då han beklagar att Platon aldrig skrev den färdig.

Men även om den arkeologisk-filologiska forskningen är enig om Atlantisberättelsens egenskap av dikt, saga eller myt, så är det mera svårt att enas om dess innebörd. Några har i antitesen Atlantis — Ur-Aten velat se en diskussion av de monarkiska och demokratiska principerna, och andra spårar i be-

rättelsen Sokrateslärjungen Platons slutliga försoning med sin stad efter år av fiendskap, kritik och frivillig landsflykt. Och om man i berättelsen skymlar, ett slags uruppenbarhet, idealt Aten så kan man — och kanske bör man — i Atlantis skymla en referens till det mäktiga österländska väldet man nyss haft en uppgörelse med, achämeniderkungarnas Darius, Xerxes och Artaxerxes Persien. En del drag i berättelsen kan möjligen visa öster ut. En hel del forskare vill anta vissa inflytanden från iransk tankevärld på Platon, och kanske kan östliga talspekulationer och eskatologiska föreställningar ha betydelse för sagans gestaltning. Likaså påminner Atlantisstadens arkitektoniska utformning om vad man berättade om Babylon och det medisk-persiska residenset Ekbatana. Men de flesta konkreta detaljer som smyckar berättelsen och ger den en extra närhet bör säkert skrivas på — inte historikern och filosofen — utan poeten Platons konto. Mycket i Timaios och Kritias är bländande fabulering, där Platons plastiska och

visionära fantasi skapat den konkretion som är all stor dikta kännetecken. Exakt vad Platon ville med sin saga — politisk diskussion eller moralisk fabel eller något annat — det förblir svårt att fixera på grund av Kritiasdialogens abrupta slut just då Zeus skall ta till orda och bestämma Atlantis och Atens öden. På den punkten går diskussionen vidare. Men klassikerna torde stå eniga mot varje försök att med utgångspunkt i Platon söka nå kunskap om en av oss okänd, försvunnen Atlantisvärld. Något som vore lika orimligt som att i Aristofanes bländande tal till Eros i Symposion se en referens till en försvunnen, klotrund och bisexuell människo-ras som oturligt undgått antropologer och paleozoologer. Varje Atlantissökande utanför Platons egna skrifter måste alltid förbli en fruktlös irrfärd.

Men det är fullt legitimt, ja en skyldighet för den källkritiske historikern att ställa frågan om ev. faktorer som kan ha inspirerat och påverkat Platon i gestaltandet av hans vision. För några nya och intressanta teorier i det sammanhanget skall jag redogöra i en kommande artikel.

Carl Nylander

SvD 18—10—64

SVENSKA DAGBLADET

Fredagen den 6 november 1964

Herr Redaktör

Atlantis och kulturer före istiden

Hr Redaktör!

Fil. kand. Carl Nylander kommer säkert att gå långt. Han hemfaller i understreckaren om Atlantis 18/10 inte åt några nya ideer utan traskar troget på i de spår, som arkeologin under förra århundradets civilisationsoptimism slog in på. Han värnar ivrigt dogmen om att dagens mänsklighet är produkten av en ostörd evolution till en nivå som aldrig tidigare tangerats, att tekniska färdigheter helt är ett privilegium för vår tid. Tanken att denna dogm, som placerar honom själv i toppen på evolutionspyramiden, kanske bara är en pueril och romantisk verklighetsflykt faller honom aldrig in.

Enligt min uppfattning stämmer den dogmatiska uppfattningen dåligt både med de fynd som finns från äldre tider och med de fynd som inte finns.

J. Alden Mason, en känd amerikansk antropolog, beskriver ornament, som man funnit bland fornlämningar från Perus högland. Det märkliga är att dessa ornament utförts av platina — en metall vars smältpunkt ligger vid 1730 gr. C — vilket betyder att man måste ha tillgång antingen till en elektrisk ljusbågsugn eller till ren syrgas för att kunna smälta den. — I båda fallen fordras som kand. Nylander förstås känner till att man har elektrisk kraft att tillgå.

I Kina levde mellan åren 265—316 en mycket känd general vid namn Chou Chou. Hans grav undersöktes för en del år sedan av kinesiska vetenskapsakademiens institut för tillämpad fysik. Man fann att hans skärp var utfört i en vitglänsande metall och rikt ornamenterat. Spektralanalys avslöjade att det var en lättmetall närmast påminnande om dural med 85 proc. aluminium och 10 proc. koppar och 5 proc. magnesium. I form av bauxit finns aluminium mycket rikligt på jorden. Det är dock mycket svårt att utvinna. Först 1808 uppfanns metoden att medelst elektrolys utvinna aluminium ur bauxit. Även här spökar forntida elektricitet!

Dessa och otaliga liknande fynd (se Kjellsons böcker) visar dels att forntida kulturer till fullo behärskade avancerade metallurgiska processer, dels att dessa kunskaer sedan dess helt fallit i glömska.

Vad som inte finns motbevisar också den dogmatiska arkeologiska uppfattningen. Om människan genomgått en årmiljoner lång evolution från ett primitivt apstadium till vår nivå så borde man åtminstone någonsins finna spår efter denna enormt långa epok. Det borde finnas tiotals meter med primitiva lager, men några sådana finns inte!

De ovan nämnda exemplen på forntida hög teknik är inte särskilt gamla, men de är nog gamla för att visa att utvecklingen under postglacial tid gått ständigt nedåt ända tills vi kommer in i de allra senaste årtusendena då trenden börjat vända uppåt igen.

Nobelpristagaren professor Frederick Soddy skrev år 1910 i sin bok Radium följande tankvärda ord:

"Några av de trossatser och legender som vi fått i arv från gångna tider är så världsomfattande och så bestäm-

da i sina utsagor att vi har anledning tro dem vara nästan lika gamla som mänskligheten själv. Icke förty vill vi gärna veta i vilken grad det beror på slumpen att så många detaljer i dessa trossatser och legender helt överensstämmer, eller om det är så, att de överensstämmelser som finns pekar här mot existensen av en gammal helt okänd och oväntad kultur, vars spår i övrigt helt försvunnit".

Iliaden och Odysseen betraktades som rent skönlitterära verk ända tills Schliemann började bruka dem som resehandböcker. — Den tidens arkeologer gjorde sig lustiga över Schliemann och det förefaller som vår tid ingenting lärt och ingenting glömt.

Personligen skulle jag sätta stort värde på att få träffa en arkeolog, som åtminstone ger mig något sakskäl och inte bara invektiv. Det skulle liksom höja diskussionen till en något högre kulturell nivå.

Ivan Tröeng
Forskningsingenjör
Garpenberg

V.g. vänd!

INSÄNDARE - SVENSKA DAGBLADET 11.11.1964:

ATLANTIS OCH PLATINA

Hr REDAKTÖR!

MED ANLEDNING AV FIL. KAND. CARL NYLANDERS UTMÄRKTA "UNDERSTRECKARE" OM VERKLIGHETEN BAKOM SAGAN OM ATLANTIS (SVD 18/10) HAR FORSKNINGSINGENJÖR IVAN TROËNG, GARPENBERG, I EN INSÄNDARE (SVD 6/11) GJORT GÄLLANDE, ATT VISSA FORNTIDA PRYDNADSFÖREMÅL, SOM ENLIGT TROËNG SKALL VARA AV PLATINA OCH SOM PÅTRÄFFATS I ECUADORS KUSTLAND, PÅ GRUND AV PLATINANS HÖGA SMÄLTPUNKT - 1700 GR. C. - SKULLE FÖRUTSÄTTA ANVÄNDANDE AV ELEKTRISK KRAFT(!). ANTAGANDET ÄR FELAKTIGT. METALLEN I FÖREMÅLEN ÄR INTE HELLER REN PLATINA.

DEN DANSKE FORSKAREN PAUL BERGSØE HAR I ETT AV FACKMÄN - BÅDE ARKEOLOGER OCH METALLURGER - MYCKET UPPSKATTAT ARBETE (THE METALLURGY AND TECHNOLOGY OF GOLD AND PLATINA AMONG THE PRE-COLUMBIAN INDIANS, INGENIÖRSVIDENSKAPLIGE SKRIFTER, NR. A44, KÖPENHAMN 1937) EFTER INGÅENDE STUDIER AV SÅVÄL FÄRDIGA FÖREMÅL SOM HALVFABRIKAT AVSLÖJAT HUR INDIANERNA LYCKATS SMÄLTA PLATINA. I STORT SETT HAR DET SKETT SOM FÖLJER:

PLATINAKORN HAR PLACERATS TILLSAMMANS MED GULDKORN PÅ ETT TRÄKOLSSTYCKE. MED BLÅSRÖR HAR EN LÅGA RIKTATS MOT METALLKORNEN. LÅGAN HAR HAFT TILLRÄCKLIG TEMPERATUR FÖR ATT SMÄLTA GULDET. NÄR GULDET DÖRJAT SMÄLTA, HAR DET ÄVEN KUNNAT SMÄLTA YTLAGRET PÅ PLATINAKORNEN. DEN PÅ DETTA SÄTT ÅSTADKOMNA LILLA METALLKLUMPEN HAR HAMRATS SAMMAN, VAREFTER PROCEDUREN UPPREPATS TILLS MAN FÅTT EN HOMOGEN BLANDNING AV METALLERNA. FÖRFARINGSSÄTTET HAR UNDERLÄTTATS GENOM TILLSATS AV KOPPAR I VARIERANDE MÄNGD OCH ATT GULDET ALLTID OCKSÅ VARIT FÖRORENAT AV SILVER.

NÄSTAN MIKROSKOPISKA KORN AV DENNA LEGERING HAR GENOM ETT SVETSNINGSFÖRFARANDE (!) FÖRENATS TILL BL.A. SMÅ RINGFORMIGA PÄRLOR, VILKA I SIN TUR LAGTS PÅ VARANDRA OCH SVETSATS SAMMAN TILL HELA CYLINDRAR. BERGSØE SKRIVER HÄROM:

"THE ABOVE GOLDSMITHS' WORK, ESPECIALLY THE WELDING, DISCLOSE A MANUEL DEXTERITY OF WHICH A MODERN EUROPEAN HAS DIFFICULTY IN FORMING ANY CONCEPTION. THERE IS, HOWEVER, NOTHING THAT POINTS ITS HAVING BEEN THE WORK OF PROFESSIONAL CRAFTSMEN."

DE HÄR BEHANDLADE MÄSTERVERKEN I METALLBEARBETNING ÄR, MÄRKLIGT NOG, PRAKTISKT TAGET DE ENDA ARKEOLOGISKA BEVISEN PÅ TILLVERKARNAS EXISTENS.

BERGSØE HAR FÖR SINA FÖRTJÄNSTFULLA FORSKNINGSINSATSER, SOM BL.A. LETT TILL AVSLÖJANDET AV TILLVERKNINGSMETODEN FÖR DE HÄR NÄMNDAS PRYDNADSFÖREMÅLEN MEN OCKSÅ TILL ANDRA MÄRKLIGA BEVIS PÅ INDIANERNAS HANTVERKSSKICKLIGHET, TILLDELATS DEN FÖRNÄMSTA UTMÄRKELSEN FÖR VETENSKAPLIGA FORSKNINGSINSATSER INOM AMERIKANISTIKEN - LOUDATSKA PRISET.

STIG RYDÉN

DOCENT, INTENDENT VID
STATENS ETN. MUSEUM.

-0-0-0-0-0-0-0-0-

(DEL 2 AV C. NYLANDERS ARTIKEL HAR VI ÄNNU EJ
SETT TILL (2.65)).